

telesne straže na desni in levi strani. Nadalje je voz spremljalo na vsaki strani po šest cesarjevih telesnih strežnikov. Tik za vozom pa je jahalo po 6 in 6 mož avstrijske in ogrske telesne straže, na čelu jim ena gardna šarža. Med njimi in sledečima dvema vozovoma z dvornim osebjem Nj. Veličanstva sta jahala zopet dva dvorna jahača. Eskadron konjenice je zaključil žalni spreved. Straže, ki so stražile grad, ki ga cesar ni več zapustil, odkar je izbruhnila voj-ska, so zadnjikrat spoštljivo pozdravile svojega najvišjega gospoda. Tisočere množice so po ulicah, po katerih se je vil spreved, tiho in spoštljivo odkriti glav pozdravljale prominelega cesarja. Proti 11. uri ponoči je uospel spreved v cesarski dvor. Ko se je truplo blagoslovilo, so krsto prenesli v dvorno kape-lo. Pred krsto so stopali pevci dvorne kapele, peva-joč „Miserere“, za krsto pa so šli najvišji dvorni mojster knez Montenuovo, najvišji dvorni dostojanst-veniki, ogrski dvorni maršal, vsi pribočniki, komor-niki itd. V kapeli se je truplo zopet blagoslovilo in nato položilo na mrtvaški oder. Dvorna kapela je vsa črno prevlečena. Tudi oltarji so črno zagrnjeni. V sredini kapele je razprostrt črn baldahin čez mrtva-ški oder. Tudi cerkevna tla so črno zagrnjena. O-gromne množice ljudstva od blizu in daleč so te dni obiskale rajnega cesarja in molile zanj.

Mrtvaški voz.

Mrtvaški voz, s katerim so peljali mrtvega ce-sarja k zadnjemu počitku, je mojsterski proizvod ko-larske umetnosti. Narejen je iz hrastovega, črno po-barvanega lesa. Kolesa mrtvaškega voza so pravi velikani, voz sam je bogato okrašen ter je 8 metrov dolg, 3 metre širok in 5 metrov visok. Nad njim se razpenja mogočen baldahin, nad katerega se dviga velika cesarska krona. Za vprego mrtvaškega voza je določenih osem izbranih lepih črnih žrebcev iz hlevov cesarjeve telesne straže. Na tem vozu sta se že peljala k zadnjemu počitku rajni cesarjevič Ru-dolf in cesarica Elizabeta.

Cesarjev spreved je obstojal iz 40 kočij, v ka-terih so se peljali člani cesarske in drugih vladars-kih rodbin ter visoki dostojanstveniki. Vozovi, na ka-terih so se vozile svetilnice in venci, niso vračunjeni. Vozovi so bili vsi črno preoblečeni. Sestava vprege je bila naslednja: osmerovprežni mrtvaški voz, se-serovprežni voz, ki so ga peljali črni žrebeci, štiri vozovi, v katerih je bilo vpreženih po šest parov žre-bcev rjave barve, trije dvovprežni vozovi s konji-rjavci. Šest parov konj mrtvaškega voza je vodil raz-kočijaškega sedeža dosežanji cesarjev telesni kočijaž Jožef Walter, ki je bil oblečen v starošpansko kočija-ško obleko. Četrti par konj je vodil jezdeči dvorni kočijaž Killian.

Pogreb.

Pogrebni spreved se je vršil danes v četrtek, dne 30. novembra, popoldne, iz dvorne cerkve po raz-nih ulicah najprvo v cerkev sv. Stefana in od tam v kapucinsko cerkev, kjer je bila rakev položena v cesarsko grobnico k večnemu počitku.

Vsopred pogreba je bil sledeči: Po blagoslovit-vi v dvorni cerkvi so ob 2. rakev zanesli na mrtvaški voz, ki je stal pripravljen v švicarskem dvoru. Visokega mrlča so nato še enkrat blagoslo-vili. V tem so zazvonili vsi zvonovi vseh dunajskih cerkva. Nato se je začel pomikati žalni spreved čez Graški trg, Burgring, Opernring, Ring-cesto, Fran Jožefovo obrežje, po Rotenturmseri cesti v cerkev sv. Stefana, kjer so pričakovali spreveda člani ce-

sarske hiše, tuji vladarji in zastopniki tujih držav, višji dostojanstveniki, duhovščina, uradniki, držav-no zastopstvo, generali itd. Ko je dospel voz z mr-ličem pred cerkev sv. Stefana, so rakev dvignili z voza in jo zanesli v cerkev, kjer je kardinal Pili truplo znova blagoslovil. Po slovesni blagoslovi vi-sokega mrlča so rakev prepeljali v cerkev očetov kapucinov.

Mrtvaškemu vozu so sledili vozovi, v katerih so sedeli: Cesar Karol I. in cesarica Cita, tuji vladar-ji, nadvojvodi, tuje najvišje gospe in nadvojvodinje, posebni zastopniki tujih dvorov, zastopstva inozem-skih častniških zborov itd. Na potu iz cerkve sv. Ste-fana v kapucinsko cerkev so odposlanstva čet, ki sto-jijo na fronti, delala špalir. Ko je dospel spreved pred cerkev oo. kapucinov, so duhovniki sprejeli ra-kev, ki se je zanesla v cerkev in položila na mrtva-ški oder. Truplo se je nato še enkrat blagoslovilo, nakar so rakev med žalnim zvonjenjem in z vojaškim spremstvom zanesli v grobnico. Rakevi so sledili ce-sar Karol I., prvi najvišji dvorni mojster in čba vr-hovna komornika. V grobnici se je truplo še enkrat blagoslovilo, nakar je po končanih molitvah prvi naj-višji dvorni mojster izročil ključce cesarjeve rakeve gvardijanu samostana oo. kapucinov in izročil mrl-ča njegovemu varstvu. Ko se je cesar Karol I. vrnil iz grobnice, je zapustil ves dvor in nato tudi drugi udeleženci pogreba cerkev.

Pomenljiv obred v kapucinski grobnici.

Ko so cesarjevo mrtvo truplo iz kapucinske cerkve ponesli doli v grobnico, se je tamkaj izvršil prav pomenljiv obred. Ko so namreč s cesarjevo kr-sto prišli do vrat grobnice, je najvišji obredni moj-ster s palico potrkal na zaprte duri. „Kdo je tukaj?“ je vprašal gvardijan ter ni odprl. „Njegovo Veličan-stvo najsvetlejši cesar Franc Jožef“, je odgovoril najvišji obredni mojster. „Ignosco — ne poznam ga.“ „Avstrijski cesar in apostolski ogrski kralj!“ „Ne poznam ga.“ Tretjikrat je udaril obredni mojster na zaprta vrata. „Kdo zahteva vstop?“ „Grešni človek, naš brat Franc Jožef!“ Nato so se vrata odprla.

Tuji vladarji pri pogrebu.

Pogreba cesarja Franca Jožefa I. so se udele-žili: nemški cesar s svojo soprogo, saški kralj Av-gust in princ Ivan Jurij, bavarski kralj Ludovik in princ Leopold, Švedskega kralja je zastopal kralje-vič Gustav Adolf, Španskega pa princ Ferdinand Ba-varski. Večina teh veležencev je že v tork in sre-do dospela na Duna.

Cesar Franc Jožef o novem cesarju.

Cesar Franc Jožef se je nedavno o novem ce-sarju izrazil napram tajnemu svetniku Berzevičky-ju sledeče: „Star sem že in ne morem več dolgo ži-veti. A bodite pomirjeni, moj naslednik je vrl in od-ličen mlad mož. Imam veselje nad njim. Imate lah-ko polno zaupanje do njega.“

Cesar Karol I. prevzame vlado.

Ko je cesar Franc Jožef I. po skoraj 68letnem vladanju za vedno zatisnil svoje oči, so se zbrali v mali dvorani šenbrunškega gradu dvorni, državni,

in vojaški dostojanstveniki okoli prestolonaslednika nadvojvode Karola Franca Jožefa. Minister cesarske hiše in zunanjih stvari, baron Burian, je sporočil prestolonasledniku cesarjevo smrt, nakar so vsi na-vzoči dostojanstveniki izrazili prestolonasledniku svo-je sožalje. Nato pa je stopil minister baron Burian ponovno pred prestolonaslednika, se trikrat poklonil pred njim in vprašal, ali hoče sprejeti prestol, ogra-edini upravičeni dedič je. Prestolonaslednik je odgo-voril: „Hočem!“ S to izjavo je prišla vlada starosta-vne mogočne habsburške mogarhije v nove, mlade roke, v roke nadvojvode Karola Franca Jožefa.

Se isto noč je bil sestavljen proglas novega v-ladarja na narode avstro-ogrske monarhije, na kate-rem se je dotedanji prestolonaslednik prvič podpisal kot vladar, cesar avstrijski, kralj češki itd., in apostolski kralj ogrski. Podpis na proglasu se glasi „Karol“ in je potemtakem prestolonaslednik nadvoj-voda Karol Franc Jožef nastopil vlado kot: cesar Karol I.

Prisega na avstrijsko ustavo.

Iz političnih krogov poročajo, da se bo vršila prisega novega cesarja pred obema zbornicama dne 10. decembra t. l.

Iz poslanskih krogov se poroča, da bo cesar k temu dejanju prišel v parlament, kjer bo v steberni dvorani, ki gosposko zbornico veže s poslansko, iz-vršil ustavno prisego. Smatra se pa tudi za verjet-no, da bo cesar člane državne zbornice povabil k sa-bi na cesarski dvor, kjer se bo vsa svečanost vršila v prestolni dvorani.

Kronanje za ogrskega kralja.

Cesar bo še meseca decembra kronan za ogr-skega kralja. Kronanje se vrši na ta način, da bo kot zastopnik in pooblaščenec prebivalstva sklican ogrski državni zbor, ki sklene navadno pet točk ob-segajoče besedilo kraljevske listine. Cim je kralj to listino podpisal in nanj prisegel, je spis pravno-veljaven. Kraljevska rodbina pride dan pred krona-njem z vsemi nadvojvodami in diplomatičnimi zasto-pniki v Budimpešto. Se tisti dan pride odposlanstvo državnega zbora v kraljevski grad, kjer bo knez-pri-mas Černoh prečital listino o kronanju in povabil v-ladarja na kronanje. Dan kronanja stopi ves drža-vni zbor pred kralja in kraljico, ki bosta stala pred prestolom. Po zapriseženju novega čuvarja krone pa gredo vladar, oblečen v magnatsko obleko in vse dru-ge dvorne osebe v cerkev sv. Matije, kjer jih pred glavnim oltarjem sprejme knez-primas. Pred kraljem pojdejo ministrski predsednik grof Tisza, ki bo ne-sel krono sv. Stefana, najvišji sodnik baron Orczy, ki bo nesel kraljevsko žezlo, hrvatski ban baron Skerlec, ki bo nesel zlato državno jabolko, knez Esterhazy, ki bo nesel meč sv. Stefana, potem škof, ki bo nesel dvojni ogrski križ in grof Appony, ki bo nesel mali ogrski križ. Sledilo jim bo deset magna-tov z zastavami.

Po kratkem ogovoru kneza-primasa bo škof iz Kaloe pozval kneza-primasa, naj kralja krona. Cim je kronanje izvršeno, si opase kralj meč sv. Stefa-na, ga potegne iz nožnice in udari z njim, obrniti se proti soncu, trikrat po zraku. Po maši gre kralj s krono sv. Stefana na glavi, opasan z mečem sv. Stefana, držeč v desnici žezlo, v levici državno ja-bolko, v drugo cerkev, kjer zasede prestol in podeli

LISTER.

Vojni spomini.

(Napisal Januš Golec.)

(Dalje.)

Župnik je menil drugo jutro pri slovesu: „Le korajžno, čez dobre tri tedne se pa itak že vrnete!“

Jedino človeško bitje pa, ki je potočilo za me-noj srčno solzo slovesa, je bila — kaplanijska Loj-za. Da pa me ne bi kdo izmed bralcev obrekel, in morda sikal besed ljubosumnosti radi te moje Lojze, bodem pač zapisal nekaj vrstic hvaležnost Evini po-tomki, ki je sula iz oči solze, ker je odhajal na voj-sko — hribovski kaplan.

Lojza je bila in je menda še eno, že od davnih prednikov podedovano — kaplanijsko zlo. Stare, do-kaj zadehle krstne bukve remšniške župnije so mi kmalu po nastopu kaplanovanja zaupale, da je tekla Lojzi zibelka na strmem Račlu, pod nogami svetle Pankraca. Torej vrh gore, bliže neba, rodila se je Lojza. Ko sem jo podedoval jaz kot postrežnico, je že blizu 20 let gledala očaka Abrahama in služila ol-tarju.

Ustno izročilo, ki je edin vir Lojzine zgodovine od njene mladosti, nas pouči, da se je razvila Lojza iz otroka v vitko, planinsko lepo in ljubko dekle. In kdo bi zameril, kdo se spodtikal, če ustno izročilo o-menja: Lojziko je v dobi dekleško bujnega cveta u-griznil črv ljubezni, ki po navadi ne prizanese no-vemu zemljanu. Vendar na ta nepozabni vrtec je

ve ljubezni siroti ni posvetilo solnce zakonske sre-če. Slana nevošljivih jezikov ji je posmodila ženina in ji vsilila mesto moža samsko palico kot družico po kolovozih in grabah življenja. Kot od sile bogamolno dekle Lojza ni gasila pogorišča prve in zadnje pos-vetne ljubezni z vodo obupnih solz in telesnega hi-ranja, ampak prav s korenem vred je izruvala ple-vel ljubavi. Posvetila se je z dušo in telesom cerk-veni službi.

Stopila je na samostansko pot gamezatajevanja z delokrogom cerkvene pevke. To vrtin pa rečem, da je še Lojza kot hudo zimsko dekle v moji dobi pela in žvrgolela na koru kot slavček čisto, mehko in prav na lahno tresoč. Vsakemu svetcu na čast je znala zaokrožiti veselo pri spominu rojstva, a žalostno, v srce segajoče na dan njegove smrti. Ljubki glas je pripomogel Lojzi do onega brezskrbnega življenja, ki ga opisuje sam sv. evangelij z besedami:

„Poglejte ptice pod nebom, ki ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice; in vaš Oče nebe-ški jih redi.“

Kratko in malo: Lojza je zapustila očetov krov in se preselila z Radia k fari sv. Jurija in posedla majhno izbo v mežnariji. Tukaj pa tudi za mojih ča-sov ni sejala, ne žela, in Oče nebeški jo je preživ-ljal in hranil z obilnimi milodari.

Manj bogaboječji jeziki so jo prekrstili v dru-gega, pomožnega kaplana. Menda radi tega, ker je pela ali molila pri vsaki službi božji. Opravljala je križev pot po deset krajcarjev; zmolila vsako obne-moglo remšniško dušo na oni svet in jo poškopila pri pogrebu z obilnim hudournikom solz.

Bodi še omenjeno: moliti je znala Lojza. Mo-litve iz knjige, ponajveč kar iz glave, kratke in po cele ure dolge. Različno so bile zložene in zbite, za

vsak letni čas in ubrane na žalostno, resno ter ve-selo plat. Umela je pač kot malokdo, ukloniti in ura-vnati se po trenutnih razmerah.

Moj Bog, kolika radovednost me je trla, da bi vsaj enkrat smel pokukati v njene velike, črno pri-krojene bukve, v katerih so bili zapisani vsi ženci in vsi zagovori kot lek proti različnim uimam in ne-zgodam. Pa v dolgi dobi treh let se mi to ni posre-čilo. Lojza je nad vse čuvala pred tujim očesom in roko dva najdražja zaklada: črne, molitvene bukve zagovorov in svoja košeno obrobljena očala. Vsake-ga novorojenega farana je pozdravila z molitvijo pri krstu in mu nazdravila s kupico v gostilni. Rajala je po vseh gostijah v fari.

Kazala pa je tudi brezdna žalosti za umrlimi; na zunanji v črno-žalni obleki, na znotraj pa, ker je jedla in pila pri običajni sedmini v krčmi.

Poleg molitev, žegnov in zagovorov je znala deliti Lojza razne nasvete in sejala je seme tolažbe v vsako, k njej zateklo potrto srce.

Njej na čast bodi povedano, da ni po zgledu navadnega Adamovega rebra zbirala, ne trosila na-pak bližnjega po župnji. Niti srce niti usta jej niso bila ubrana na prepirljivo ali obrakljivo stran.

Iz dosedaj povedanega bo lahko uvidel vsakdo, da so Lojzi po božji in človeški postavi zasluženo pripadali obilni milodari radočarnih remšniških sre. Po zunanosti je bila Lojza za mojih dob sicer staro-trhlega, a precej krepkega zdravja. Le tuintam se je potožila ob slabem vremenu, da jo zvija in ščiplje „revmatiz.“ Pa si je znala prepočiti to telesno nad-lego s svežimi veveričinimi kožami, ki jih je kot la-z vezala krov ščipanih in drapanih udov.

(Dalje prih.)